

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๔๕

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖
เกี่ยวกับการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป

สรุปข้อเท็จจริง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำร้อง ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

๑. ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ทุกคนพ้นจากตำแหน่ง และตามมาตรา ๔ ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออก
ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑
มีนาคม ๒๕๔๕ โดยกำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ และกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕

๒. ในช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง
แบบบัญชีรายชื่อ ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ปรากฏว่า มีพรรคการเมือง
ที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๘ พรรค ประกอบด้วย พรรคไทยรักไทย
จำนวน ๑๐๐ คน พรรคไทยช่วยไทย จำนวน ๑๓ คน พรรคเกษตรกรไทย จำนวน ๗ คน พรรคประชากรไทย
จำนวน ๒๗ คน พรรคพลังประชาชน จำนวน ๕ คน พรรคแผ่นดินไทย จำนวน ๕ คน พรรคพัฒนาชาติไทย
จำนวน ๕ คน และพรรคธรรมมาธิปไตย จำนวน ๕ คน ซึ่งภายหลังจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัครและคุณสมบัติของผู้สมัครและได้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองที่ยื่น
บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่า นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบรายชื่อ
ของพรรคไทยรักไทยได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทยและได้บวชเป็นพระภิกษุ
ซึ่งมีผลให้นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ ขาดคุณสมบัติการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย เหลือจำนวน ๕๕ คน

๓. ในช่วงระยะเวลาที่ได้กำหนดให้เปิดรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่า มีผู้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกเขตเลือกตั้งรวมจำนวน ๕๔๑ คน โดยแยกเป็นผู้สมัครจากพรรคต่าง ๆ ดังนี้

๑) พรรคไทยรักไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๔๐๐ คน
๒) พรรคเกษตรกรไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๒๐ คน
๓) พรรคพลังประชาชน	มีผู้สมัคร จำนวน ๕ คน
๔) พรรคประชากรไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๘๓ คน
๕) พรรคแผ่นดินไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๑๒๑ คน
๖) พรรคไทยช่วยไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๖๖ คน
๗) พรรคพัฒนาชาติไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๓๑ คน
๘) พรรคชมมาชิปไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๔ คน
๙) พรรคกสิกรไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๑ คน
๑๐) พรรคกฤษไทม์นงค์	มีผู้สมัคร จำนวน ๒ คน
๑๑) พรรคชีวิตที่ดีกว่า	มีผู้สมัคร จำนวน ๒ คน
๑๒) พรรคสยาม	มีผู้สมัคร จำนวน ๒๘ คน
๑๓) พรรคกิจสังคม	มีผู้สมัคร จำนวน ๕ คน
๑๔) พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า	มีผู้สมัคร จำนวน ๓๗ คน
๑๕) พรรคคนขอปลดหนี้	มีผู้สมัคร จำนวน ๑๑๔ คน
๑๖) พรรคเพื่อนเกษตรไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๘ คน
๑๗) พรรครักษ์แผ่นดินไทย	มีผู้สมัคร จำนวน ๓ คน
๑๘) พรรคพลังธรรม	มีผู้สมัคร จำนวน ๓ คน

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัครและคุณสมบัติของผู้สมัครทุกคนแล้ว ปรากฏว่า ในเขตเลือกตั้งทั้งหมด จำนวน ๔๐๐ เขต มีเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวเป็นจำนวน ๒๗๑ เขต และมีเขตเลือกตั้ง จำนวน ๑ เขต คือ เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร ที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเลย เนื่องจากเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีผู้สมัคร จำนวน ๑ คน คือ

นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ พรรคไทยรักไทย และเมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตการเลือกตั้งที่ ๓ ได้ตรวจสอบพบว่า มีรายชื่อของนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เสียสิทธิ (ส.ส. ๓๒) จึงได้มีประกาศไม่รับสมัครนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ต่อมานายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา ซึ่งศาลฎีกาได้มีคำสั่งที่ ๑๖๘๘/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ว่า “นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เป็นผู้เสียสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ มีคำสั่งไม่รับสมัคร ชอบแล้ว”

๔. ในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาข้อมูลจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งกรณีผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ และผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังกล่าวข้างต้น แล้วมีความเห็นดังนี้

๑) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีชื่อนั้น ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า “บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศให้ถือว่าไม่มีผู้ใดในบัญชีนั้นได้รับเลือกตั้งฯ” และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อแล้ว จะเห็นว่า มีเฉพาะพรรคไทยรักไทยเท่านั้นที่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา โดยได้คะแนนเสียงจำนวน ๑๕ ล้านเศษ และมีผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๖๗ คน สำหรับพรรคการเมืองอื่นที่มีผู้สมัครได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เช่น พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ ซึ่งหากพิจารณาจากข้อมูลจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งนี้ ประกอบกับข้อมูลพรรคการเมืองที่เคยมีผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาแล้ว จะเห็นว่า พรรคไทยรักไทยน่าจะเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนสูงสุด ส่วนพรรคการเมืองอื่นอาจจะได้รับคะแนนเลือกตั้งต่ำและอาจจะน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ กรณีเช่นนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย จะได้รับเลือกตั้งทั้งหมด แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยมีเหลืออยู่เพียง ๕๕ คน ดังนั้น หากมีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ โอกาสที่จะมีผู้ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงเป็นไปได้สูง

๒) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตนั้น ตามมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๔๐๐ คน ประกอบกับมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดว่า “ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง” และมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว บัญญัติว่า “ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียวตามวรรคหนึ่งและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น” เมื่อพิจารณาข้อมูลจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตามข้อ ๓ แล้ว จะเห็นว่า มีหลายเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจะต้องได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และหากพิจารณาจากฐานเสียงของแต่ละพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้แล้ว มีหลายเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครเพียงคนเดียวที่อาจจะไม่ได้รับคะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น กรณีเขตเลือกตั้งในจังหวัดทางภาคใต้ ซึ่งเป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ และถึงแม้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ แล้ว โอกาสที่ผู้สมัครคนนั้นจะได้รับคะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบก็คงจะเป็นไปได้ยาก ประกอบกับมีเขตเลือกตั้ง ๑ เขต คือ เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนี้จะทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ๔๐๐ คน ตามที่กฎหมายกำหนด

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนี้แล้ว เห็นว่า การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถจะจัดการเลือกตั้งให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวน ๕๐๐ คนได้ โดยเฉพาะปัญหากรณีเขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายบังคับกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์การตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ ดังนี้

๑. ประเด็นที่หนึ่ง กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และเมื่อครบกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งแล้วปรากฏว่า เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว คือ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ แต่เมื่อตรวจสอบคุณสมบัติแล้วปรากฏว่า มีชื่อนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เสียสิทธิ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จึงประกาศไม่รับสมัคร ต่อมานายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาและศาลฎีกาได้มีคำสั่งว่า นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เป็นผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ในเขตเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเหลืออยู่ ดังนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยไม่มีการเปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

๒. ประเด็นที่สอง กรณีเขตเลือกตั้งใดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ตามบทบัญญัติในมาตรา ๙๔ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จนครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้งตามมาตรา ๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งอาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน

ตามที่บัญญัติในมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนี้จะถือได้หรือไม่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งแล้วเสร็จหรือยัง

๓. ประเด็นที่สาม กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแล้วเป็นที่คาดหมายได้ว่าเมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้วจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คนอย่างแน่นอน กรณีนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเปิดรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ที่ยังขาดอยู่ได้หรือไม่

ประเด็นที่พิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

พิจารณาแล้ว กรณีตามคำร้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องถูกต้องตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖ จึงให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง

สำหรับประเด็นพิจารณาต่อไปมีว่าจะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ บัญญัติให้มีขึ้นและกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๔๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๖ ส่วนประเด็นตามคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ตามคำร้องนี้จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้ จะต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกิดขึ้นแล้วหรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาจากประเด็นตามคำร้องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว

ในประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า การดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าวและเกิดปัญหาขึ้นย่อมอยู่ในอำนาจพิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่โดยที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาของการไม่มีผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาครกรณีคำร้องในประเด็นที่หนึ่ง จึงยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นจริง

สำหรับประเด็นที่สองและประเด็นที่สาม พิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงแต่คาดการณ์ว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามคำร้องน่าจะเกิดขึ้น โดยที่เหตุการณ์ดังกล่าวยังมีได้เกิดขึ้นจริง ดังนั้นประเด็นที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องดังกล่าว จึงเป็นลักษณะของการหารือ กรณีคำร้องในประเด็นที่สอง และประเด็นที่สาม จึงยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นจริง

ดังนั้น คำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยทั้งสามประเด็นจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงไม่รับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

นายพัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ